
TÄSMÄTIETOA VAPAUSSODASTA

Suomen itsenäistymiseen johtaneiden tapahtumien 100-vuotisjuhlavuodet ovat alkaneet 2014 ja jatkuvat aina vuoteen 2020. Koska toimittajien, poliitikkojen ja virkamiesten kannanotoissa on ilmennyt tietämättömyydestä johtuneita asiavirheitä, olemme koonneet itsenäistymisvaiheita ja vapaussotaa käsittelevän luettelon tosiasioista. Tällainen apuväline on tuiki tarpeellinen artikkelien, juhlapuheiden ja poliittisten kannanottojen laatijoille. Tämä kooste soveltuu myös opettajien, opiskelijoiden sekä suuren yleisön tietolähteeksi.

PERIAATTEET

- Vuosina 1914-1920 käytiin itsenäisyystaistelu, jonka osa vapaussota oli.
- Historialliselta merkitykseltään sota oli ennen kaikkea *vapaussota* – muut nimet pyrkivät hyödyntämään ihmisten tunteita ja kieltämään faktat, sillä onhan hävinneen osapuolen vaikeaa tunnustaa toimineensa itsenäisyyttä vastaan.
- *Sisällissota* on väärä termi (kts. faktat), vaikka vapaussodassa oli myös *punakapinan* tai *kansalaissodan* (Leninin termi) piirteitä suomalaisten keskinäisen välienselvittelyn takia.
- Jokainen maa tarvitsee omat sankaritarinansa – talvi- ja jatkosota ovat tuttuja suurelle yleisölle, mutta myös vapaussodan sankaritarinat ansaitsevat tulla tunnetuiksi.
- Talvi- ja jatkosota ovat jatkoa vapaussodalle, sillä kyse oli edelleen itsenäisen valtion olemassaolosta, ja poliitikot ja sodan johto olivat enimmäkseen samoja.
- Vastustajat olivat bolševikkeja, niin kuin Leninin käytyrit muissakin maissa I maailmansodan aikoihin; bolševikit ovat nykypäivänä vähintään yhtä tuomittavia kuin natsit.
- Valkoinen armeija oli Suomen tasavallan hallituksen armeija. Valkokaarti-nimitys antaa väärän kuvan sodan oikeutuksesta, syistä ja seurauksista, koska rinnastus punakaartiin ei ole toivottava.
- ”Porvarit vs. työläiset” on Leninin luokkasodan mukainen asetelma ja siksi paremmat termit ovat ”*parlamentarismin kannattajat*” vs. ”*bolševikit*” tai ”*vallankumoukselliset*” tai ”*työväen diktatuurin kannattajat*”.
- ”*Vakaumuksensa puolesta taistelleet/kaatuneet*” eli ilmaisu jota punaisista usein käytetään, on vapaussoturien kannalta loukkaava, sillä vapaussoturien vakaumus perustui laillisuuteen, parlamentarismiin ja Suomen vapauttamiseen kun taas punaisten vakaumus perustui luokkasotaan.
- Ei riittänyt, että sos.dem. oli suurin puolue lokakuun 1917 vaalien jälkeen (92 edustajaa), vaan suuri osa jäsenistä liittyi kapinaan, vaikka kaikki puolueen yhteiskuntapoliittiset tavoitteet olisi saavutettu laillistakin tietä.
- Myös maltillisten sosiaalidemokraattien joukossa oli sellaisia (Väinö Tanner, Arvo Tuominen yms.), jotka ovat myöhemmin todenneet, että punaisten tappio oli Suomen tulevaisuuden kannalta myönteinen asia. Mauno Koivistokin oli sitä mieltä, että punaisten voitto olisi vienyt Suomen osaksi Neuvostoliittoa.
- Suurmiesten - kuten Mannerheimin, Arvo Ylpön, Eino Leinon, Mika Waltarin, Jean Sibeliuksen ja Akseli Gallen-Kallelan - mielestä kyseessä oli yksiselitteisesti vapaussota ja heidän mielipiteensä on tuotava esiin.

TOSIASIOITA VAPAUSSODASTA

Punaisten aktivoitumisen syyt eivät olleet pelkästään Suomen oloista johtuvia vaan osa bolševistista maailmanvallankumousta ja ensimmäistä maailmansotaa

1. Työläisten ja väestön huonot olot

- 1.1. 8 tunnin työaikalaki, torpparilaki, kunnallisvaalilaki hyväksyttiin ennen vapaussotaa.
- 1.2. Suojeluskunnat eivät olleet ennen vapaussotaa murhanneet ketään, punaiset kymmeniä.
- 1.3. Väinö Linnan ”Täällä pohjantähden alla” on fiktiota - Linna ei edes elänyt vuonna 1918.

2. Bolševikkien agitointi

- 2.1. Lenin ja kansainvälinen bolševikkijärjestö aktiivinen Suomessa jo 1903.
- 2.2. Lenin ajoi voimalla vuoden 1917 valtalain säätämistä, jotta Venäjän pääministerin (Kerenskin) asema horjuisi.
- 2.3. Bolševikit kaappasivat vallan Suomessa 1917 Venäjän armeijassa, laivastossa, poliisivoimissa ja sosialidemokraattisessa puolueessa ja muodostivat punakaartin osastoja eri puolille maata.
- 2.4. Marraskuun yleislakko Suomessa oli bolševikkien vallankaappausyritys ja Pietarin lokakuun vallankumouksen suojaustoimi.

3. Ensimmäisen maailmansodan vaikutukset

- 3.1. Sosialistien propaganda syytti suomalaista porvaristoa, jolla ei ollut mitään vaikutusmahdollisuutta maailmansodan aiheuttamiin vaikeuksiin.
- 3.2. Maatalouslakot ja elintarvikevarastojen ryöstöt sekä venäläisen sotaväen elättäminen johtivat elintarvikepulaan samalla kun I maailmansota katkaisi yhteydet länteen, josta oli ostettu viljaa.

Suomi ei todellisuudessa itsenäistynyt vuonna 1917 ja Leninin tunnustus oli vain juoni saada Suomi liitettyä Venäjän kansojen liittoon

1. 6.12.1917 tapahtui vasta pelkkä itsenäisyysjulistus

- 1.1. Suomella ei ollut omaa armeijaa, poliisilaitosta, rajavartiostoa eikä itsenäisen maan perustuslakia vaan autonomisen maan valtio-oikeudellinen lainsäädäntö.
- 1.2. Korkeimman vallan edustajana Suomen alueneuvosto, jonka johtajana toimi bolševikki Ivar Smilga, ja venäläinen sotaväki miehitti koko maata.

2. Leninin tunnustus oli harhautusta

- 2.1. Lenin antoi 31.12.1917 Kansankomissaarien neuvoston esityksen ”Yleisvenäläiselle työläis- ja sotilasedustajien neuvoston toimeenpanevalle keskuskomitealle” ja Suomen itsenäisyyden ”tunnustus” tapahtui oikeasti 4.1.1918 mutta sekin oli ehdollinen eikä ehtoja koskaan täytetty.
- 2.2. Tunnustus oli propagandaa Brest-Litovskin rauhanneuvotteluita varten ja pelkkä juoni, jonka samanaikainen Ukrainan kohtalo todistaa.
- 2.3. Tunnustus oli Suomen sosialidemokraatteja vallankaappaukseen yllyttävä houkutin.
- 2.4. Lenin perui Suomen laillisen hallituksen tunnustuksen ryhtymällä neuvotteluihin Kansanvaltuuskunnan kanssa.
- 2.5. Lenin vaikutti Kansanvaltuuskunnan perustamiseen, sillä hänen ohjaamansa punakaarti käytännössä nimitti tämän kulissihallituksen. Aina kun Kansanvaltuuskunnan mielipide erosi punakaartin mielipiteestä, toimittiin punakaartin tahdon mukaan, koska todellinen valta oli aseellisella organisaatiolla. Lenin myös huijasi Kansanvaltuuskuntaa kohdellessaan sitä tasavertaisena neuvottelukumppanina apua tarvitessaan, mutta jätti kertomatta Brest-Litovskin neuvottelujen käännteistä ja suunnitteli Stalinin kanssa miten Suomi liitettäisiin Venäjän kansojen liittoon.

Suomi oli tosiasiallisesti sodassa Venäjän kanssa, sillä punaisten sodan johto oli venäläisten käsissä ja rauhanneuvottelut käytiin Suomen ja Venäjän välillä

1. Sotatila

- 1.1. Venäjän sota-asiain kansankomissaari Podvoiski määräsi 10.1.1918 venäläiset riisumaan suojeluskunnat aseista. Käsky peruttiin sähköllä 26.1.1918, jotta Svinhufvud ja suojeluskunnat pysyisivät passiivisina 26.1.1918 alkavaksi suunniteltuun vallankumoukseen saakka. Trotski näytti tämän peruutussähkeen Brest-Litovskissa saksalaisten rauhoittamiseksi.
- 1.2. Suomen muodostettavan armeijan ylipäällikkö Mannerheim oli joutua venäläisten sotilaiden pidättämäksi Tampereella 17.1.1918.
- 1.3. Bolševikkikaappaukset Suomessa ja Ukrainassa alkoivat yhtä aikaa Brest-Litovskin neuvottelujen jatkon kanssa 28.1.1918.
- 1.4. Bolševikkien tavoitteena oli edetä Tornioon ja sieltä Ruotsiin Aleksandra Kollontain organisoiman kapinaliikkeen avuksi.
- 1.5. Neuvottelut Kansanvaltuuskunnan kanssa tammikuussa 1918 olivat kansainvälisoikeudellisesti samalla sodanjulistus Suomen lailliselle hallitukselle, ja Lenin uudisti sodanjulistuksen 13.11.1918 Saksan hävittyä maailmansodan.
- 1.6. Brest-Litovskin rauhansopimus 3.3.1918 pakotti venäläiset virallisesti vetäytymään Suomesta. Tosiasiassa venäläisiä jäi suuret määrät vapaaehtoisina sotimaan Suomessa (esim. Rautuun 2000) tosin ilman kansainvälisen oikeuden suojaa rikkoessaan rauhansopimusta. Vielä 4.4.1918 Raudussa kuoli sadoittain venäläisiä suomalaisten aloitettua Karjalan offensiivin. Kansainvälisen oikeuden periaatteiden mukaan sotilaiden lukumäärä on irrelevantti, kun maassa taisteli todistetusti venäläissotilaita.

2. Venäjän apu punaisille

- 2.1. Bolševikeilla oli suurempi vaikutus vapaussodan kulkuun kuin ”sisällissodasta” puhuvat ymmärtävät. Sotaan osallistui koko vapaussodan ajan useita tuhansia venäläisiä sotilaita.
- 2.2. Punaisten sodanjohto oli Leninin uskottujen miesten käsissä sodan loppuun asti.
- 2.3. Punakaartit ja Kansanvaltuuskunta olivat täysin riippuvaisia Leninin ase- ja ruoka-avusta.
- 2.4. Neuvosto-Venäjän johto olisi halunnut antaa Suomen punaisille paljon enemmän materiaali-apua ja lähettää enemmän puna-armeijan joukkoja Suomeen, mutta taistelut Saksaa vastaan tammi-helmikuussa 1918 ja myöhemmin Venäjän demokraattisia ja keisarimielisiä joukkoja vastaan sitoivat puna-armeijan resurssit. Kun Suomi ei ollut tärkein rintamasuunta, voimavaroja ei riittänyt tänne, vaikka halua olisi ollut.

3. Rauhanneuvottelut Venäjän kanssa

- 3.1. Lukuisia rauhanneuvotteluja Venäjän kanssa: 1918 Berliinissä, 1919 Kannaksella ja 1920 Tartossa.
- 3.2. Tarton rauhansopimuksessa todettiin, että rauhansopimuksen voimaanastuttua lakkaa sotatila sopimusvaltioiden välillä.

Sotatoimet eivät päättyneet 16.5.1918, sillä Lenin oli vasta vakiinnuttamassa valtaansa ja hän tarvitsi kaikissa Venäjän reunavaltioissa paikallisia kansalaissotia, jotka hänen kätyrinsä sytyttivät

1. Sotatoimet jatkuivat

- 1.1. Saksan hävittyä I maailmansodan bolševikit julistivat uudelleen sodan länsimaita vastaan (asiasta on kirjallinen dokumentti).
- 1.2. Suomi antoi tukikohdan Englannin laivastolle 1919.
- 1.3. Neuvosto-Venäjä aloitti sodan Suomea vastaan tammikuussa 1918 ja sota jatkui lokakuuhun 1920, kunnes se päättyi – loogista kyllä – rauhansopimukseen. Voidaan käyttää termiä Suomen ja Neuvosto-Venäjän välinen sota 1918–1920. Ns. heimosodat ovat täysin luonnollinen osa laajempaa sotaa: kyse ei ollut erillisistä valloitusretkistä, vaan suomalaisten suorittamista operaatioista taistelussa Suomeen hyökännyttä vihollista vastaan.

2. Reunavaltioiden kansalaissodat

- 2.1. Viro onnistui pyristelemään irti Neuvosto-Venäjältä Englannin ja Suomen avulla omassa vapaussodassaan.
- 2.2. Latvia ja Liettua saivat apua Englannilta ja kaksiteräistä apua saksalaisilta vapaajoukoilta.
- 2.3. Puolan omat joukot Ranskan tukemina karkottivat Neuvosto-Venäjän puna-armeijan joukot 1920 Varsovan ihmeeksi kutsutun torjuntavoiton jälkeen pelastaen Keski-Euroopan vallankumoussodilta.
- 2.4. Neuvosto-Venäjä rikkoi heti karkeasti Tarton rauhansopimusta, kun se ei antanut Itä-Karjalalle kansallista autonomiaa, vaan päinvastoin pyrki tuhoamaan vähäisenkin itsemääräämisoikeuden ja ryhtyi vainoamaan suomensukuista väestöä. Karjalaiset ryhtyivät oikeutettuun puolustustaisteluun loppuvuodesta 1921, mutta valitettavasti taistelu päättyi vuoden 1922 puolella tappioon ylivoimaista vihollista vastaan. Suomalaisten tuki karjalaisten kansannousulle oli kansainvälisen oikeuden mukaan kiistattomasti oikeutettua.
- 2.5. Ukraina jäi yksin bolševikkeja vastaan ja liitettiin väkivalloin Neuvostoliittoon, samoin kuin Georgia, Armenia, Azerbaidžan ja Kazakstan.
- 2.6. Erityisesti Ukraina ja Georgia ovat esimerkkejä siitä, miten myös paikallisten sosiaalidemokraattien hallitsemat valtiot joutuivat Neuvosto-Venäjän aggression kohteeksi. Vasemmiston voitto sisäpolitiikassa ei siis pelastanut Ukrainaa eikä Georgiaa Neuvosto-Venäjän aseelliselta valloitukselta, vaan hyökkäys tuli heti kun Neuvosto-Venäjä pystyi suuntaamaan tarpeeksi voimia ko. suuntiin.
- 2.7. Itä-Karjalan kohtalo osoittaa, miten Suomen olisi käynyt, jos punakaarti olisi voittanut. Karjalaisten kohtelu on ikuinen häpeä ennen kaikkea bolševikeille, mutta osasyllisiä olivat myös taitamattomat suomalaiset poliitikot

Kurjista elinoloista ja leireillä tapahtuneista kuolemista on väärin perustein syytetty laillisen hallituksen joukkoja

1. On väärin väittää leireillä tapetun tahallisesti ihmisiä nälkään, kun syy oli espanjantaudissa ja yleisessä elintarvikepulassa.
2. Espanjantauti tappoi Suomessa vapaussodan jälkeen n. 30 000 ihmistä sekä vankileireillä että niiden ulkopuolella. Ajan pandemiaymmärrys oli lapsen kengissä maailmanlaajuisesti, sillä kokonaiskuolleisuuden arvioidaan olleen 21 – 30 miljoonaa.
3. Punainen hallinto aiheutti nälänhädän hallitsemillaan alueilla. Kevätkylvöjen aikaan 1918 suurin osa Etelä-Suomen maataloista oli ilman hevosia, rehua, siemenviljaa, nautakarjaa ja maanviljelys-työkaluja, koska punaiset olivat ne ryöstäneet, polttaneet ja vieneet Venäjälle. Jopa kokonaisia kyliä oli poltettu.
4. Punaiset tuhosivat talouden käyttämällä punakaartien palkanmaksuun Suomen pankin seteli-varannon ja sen loputtua painamalla uutta rahaa kolmessa vuorossa. Kun sekään ei riittänyt menojen ”kattamiseen”, alkoi katteettomien shekkien kirjoittelu.

Sodan väkivaltaisuuDET on irrotettu asiayhteydestä

1. Kovat otteet johtuivat osin siitä, että toimenpiteillä oli kiire. Hallituksen joukkojen oli saatava sota päättymään nopeasti, koska elintarvikepulalla oli kova ja kansalaisten tuli päästä maanviljelystöihin mahdollisimman pian. Väestö oli punaisen terrorin kohteena Etelä-Suomessa. Tampereella oli suuret määrät rautatiekalustoa, joka tarvittiin Karjalan armeijan huoltoon. Punaiset kuljettivat ryöstösaalista ja pakenivat Venäjälle. Saksan menestys maailmansodassa oli epävarma, jolloin Venäjän kasvava uhka oli otettava huomioon.
2. 75% punaisten uhreista oli siviilejä, koska punaiset kävivät luokkasotaa, kun taas lähes 100% valkoisten teloittamista oli aseellisia kapinallisia.
3. Punakaartilaiset eivät olleet laillisen hallituksen joukkoja, sillä Kansanvaltuuskuntaa ei oltu nimitetty laillisin perustein, vaan Leninin organisoimana ja vain Lenin oli tunnustanut sen. Koska laittomia taistelijoita eivät koske kansainvälisen lainsäädännön suojat, oli täysin laillista teloittaa punakaartilaisia.
4. Suomen punaisten voitiin tulkita ja yleisesti tulkittiin syyllistyneen valtiopetokseen, josta voimassa olevan lainsäädännön mukaisesti voitiin tuomita kuolemaan. Kun punaisia saatiin keväällä 1918 kiinni itse teosta – ase kädessä taistelemassa laillista hallitusta vastaan – moni piti tilannetta aivan selvänä. Kiistattomasti valtiopetokseen syyllistyneet siis voitiin tuomita kuolemaan nopealla menettelyllä; oikeuskäsittely katsottiin turhaksi, kun todisteet olivat kaikkien nähtävillä.
5. Sotaa ei pidä arvioida siitä näkökulmasta, kummalla puolella koettiin enemmän henkilömenetyksiä. Kuolleiden määrä on aivan epärelevantti mittari sodan päämäärien oikeutuksen mittaamiseen. Se, joka ”kärsi enemmän” ei tarvitse automaattisesti enemmän sympatiaa. Punaiset aiheuttivat kärsimyksensä itse ryhtymällä laittomaan aseelliseen kapinaan. Ilman punaisten kapinaa koko sodan uhrin olisivat jääneet tulematta.
6. Voittajat osoittivat suurta humaaniutta ja anteeksiantoa vapauttamalla nopeasti melkein kaikki vankinsa, vaikka näille olisi voitu antaa valtiopetoksesta kuolemantuomiot tai vähintään pitkät vankeusrangaistukset. Vankileirejä ei voitu välttää, koska rikolliset oli edes pikavauhdilla tutkittava ennen vapauttamista.
7. Rankaisutoimenpiteet eivät olleet poliittisia, sillä esim. Väinö Tanner, Matti Paasivuori ja muut maltilliset sosialidemokraatit, jotka eivät osallistuneet aseelliseen kapinaan, saivat jatkaa politiikassa heti vapaussodan jälkeen.

Punakaartit syyllistyivät maanpetokseen ja kapinaan laillista hallitusta vastaan

1. Svinhufvudin hallitus oli laillinen ja demokraattinen jatkumo Suomen autonomian ajan perustuslain mukaan nimitettyjen hallitusten sarjassa. Hallituksen olivat tunnustaneet Pohjoismaat, Saksa, Ranska ja Itävalta-Unkari.
2. Vain Lenin tulkitsi Smilgan johtaman venäläisten vallankumouksellisten aluekomitean edustaneen korkeinta valtaa Suomessa myös ehdollisen itsenäisyystunnustuksen jälkeenkin, koska irtautuminen Venäjältä ei ollut tapahtunut ilman sekakomission päätöstä ehdoista.
3. Kansanvaltuuskunta ei edustanut työväestöä, koska sitä ei oltu valittu minkäänlaisilla vaaleilla.
4. Suomen vasemmisto tiesi nousevansa laillista hallitusta vastaan, eli asiasta ei ollut todellisuudessa eriäviä käsityksiä. Vasemmisto vain tietoisesti alkoi levittää propagandaa, jolla pyrittiin hämärtämään juridisesti selkeä tilanne. Tavoitteena oli luonnollisesti saada vallankaappausyritys näyttämään oikeutetulta.
5. Maltilliset sosialidemokraatit eivät osallistuneet kapinaan. Suuri osa työväestöä oli laillisen hallituksen puolella. Torppareita oli yhtä paljon hallituksen joukoissa, kuin punakaartissakin.

Sisällissota-nimitystä ei voi käyttää itsenäisyyteen johtaneesta sodasta, koska yleismaailmallisesti sodan lopputulos ratkaisee, mitä nimitystä sodasta käytetään

1. Esimerkiksi Yhdysvaltojen irtautuminen Isosta-Britanniasta oli *vapaussota* (the American War of Independence), vaikka sota loppui vasta vuonna 1783 eli seitsemän vuotta itsenäisyysjulistuksen jälkeen (vrt. Suomi: itsenäisyysjulistus 1917, Tarton rauha 1920). Sodan osapuolina olivat Iso-Britannia ja sen kolmetoista siirtokuntaa, jotka julistautuivat vuonna 1776 itsenäisiksi nimellä Amerikan Yhdysvallat. Amerikan kansa jakautui kahtia: 45 % väestöstä kannatti patriotteja 20 % ollessa lojalisteja eli Ison-Britannian kannattajia. Sodan alkaessa amerikkalaisilla ei ollut vakinaista armeijaa vaan jokainen siirtokunta oli vastannut puolustuksestaan miliisin avulla. Sotatoimien koordinoimiseksi siirtokuntien kongressi asetti vakinaisen armeijan ja nimitti George Washingtonin sen johtoon. Sodan aikana vakinaisessa armeijassa ja miliisijoukoissa palveli yhteensä noin 250 000 miestä, samanaikaisesti aseissa oli kuitenkin korkeintaan 90 000 sotilasta. Vastapuolella taisteli 50 000 lojalistia Ison-Britannian armeijan rinnalla. Ranska, Espanja ja Alankomaat liittyivät sotaan patriottien puolelle vuonna 1777 (vrt. Saksan apu Suomelle). Vuonna 1783 Pariisin rauhansopimuksessa Iso-Britannia tunnusti Amerikan Yhdysvallat. Koska siirtokunnat saavuttivat sodan seurauksena itsenäisyyden, on nimitys Yhdysvaltain vapaussota osuva. Jos ne olisivat hävinneet, kyseessä olisi ollut sisällissota. Yhdysvaltain *sisällissota* (the American Civil War) käytiin Yhdysvalloissa vuosina 1861–1865 unionin eli pohjoisvaltioiden ja konfederaation eli etelävaltioiden välillä. Jos hävinneet etelävaltiot olisivatkin voittaneet ja itsenäistyneet, olisi ollut kyseessä niiden vapaussota.
2. Koska Suomen tasavallan laillisen hallituksen joukkojen voitto vapaussodassa esti Suomen liittämisen osaksi perusteilla olevaa Neuvostoliittoa ja turvasi maan koskemattomuuden, kunnes Tarton rauha saatiin solmittua 1920, on tosiasioiden valossa ainoa oikea nimitys *vapaussota*, vaikka sodassa oli myös *punakapinan* tai *kansalaissodan* (Leninin termi) piirteitä suomalaisten keskinäisen välienselvittelyn takia.
3. Sodan lopputuloksena varmistettiin Suomen vapaus kahdella olennaisella tasolla: 1) valtiollinen itsenäisyys eli vapautuminen Venäjän vallasta; 2) vapaa, demokraattinen yhteiskuntajärjestys, mukaan lukien sananvapaus, lehdistönvapaus, kokoontumisvapaus, ammatin ja asuinpaikan valinnan vapaus, maasta muuttamisen vapaus jne., jotka kaikki puuttuvat kommunistisista yhteiskunnista.

4. Taistelu laillisen hallituksen ja yhteiskuntajärjestyksen puolesta ja miehittäjää vastaan on ilman muuta sekä juridisesti että moraalisesti hyväksyttävää. Valkoisia ja punaisia ei siis voi lainkaan näistä näkökulmista rinnastaa. Vapaussoturit toimivat oikein ja moraalisesti korkeatasoisesti, mutta samaa ei voida sanoa kapinallisista, vaikka yksittäisten punaisten rivimiehien kohdalla kyse saattoi olla tietämättömyydestä ja harhaan johdetuksi tulemisesta. Suomen valtion ja suomalaisten on tunnustettava ylipäällikkö Mannerheim ja vapaussoturit korkeimman kiitoksen ansaitseviksi ihmisryhmäksi, jotka ovat luoneet oman henkensä uhalla Suomelle mahdollisuuden kehittyä länsimaiseksi hyvinvointivaltioksi.